

Nasıl bir Sendika?

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

Geçen hafta Birleşik Oto İşçileri (UAW) sendikasına bağlı olarak örgütlenen New York Üniversitesi asistanlarının mücadeleleri sırasında geliştirdikleri örgütlenme stratejileri hakkında yazmaya başlamıştım. ABD'nin ilk gerçek üniversite sendikasının muhteşem yükselişi ve harika çöküşü bize örgütlenme hakkında çok şey öğretecek. Devam ediyorum.

Tiril tiril avukatın rektörü tehdit ettiği günün ertesi, işçi sınıfı bir Rum mahallesi olan Astoria'daki evimden çıkıp okula gitmek üzere metroya yollandım. Yirmi dakika sonra Broadway'de inip yukarı doğru yürümeye başladım. Manhattan'ın bu en uzun caddesi üçüncü dünyadaki ününün tersine daha çok Mahmutpaşa tarzı dükkanları barındıran acap bir yerdi. UAW'nun merkezi bu caddeye yakın bir işhanındaydı.

Amma Amerikalılar! diyerek dalga geçtiğim Josh (Caş diye okunuyor), ve Jason (Jeysin) beni ilk örgütleyen Amerikalılardı. Biri Siyonist diğeri anti-siyonist olan bu iki kafadar nasılsa pek iyi geçiniyorlardı. Filistin'de Adalet için Öğrenciler girişiminin kurucularındandım. Ondan Jason'a önce kötü davrandım. Josh'dan Amerikalı, Jason'dan da Siyonist olduğu için uzak durdum. Aferin bana. Ahlaken rahatlamış, sendikal olarak yanmıştım.

UAW öncelikle bizi barıştırdı. Hepimize işçi oldumuzu anımsattı. Sendikanın kurumsal bağımsızlığı içinde eriyebildiğimiz bir havuz oldu. Eğer sendika Siyonist olsaydı, ya da anti-Siyonist, örgütlenemezdik. Ne anadil, ne Filistin, ne İsrail onlar için öncelikle meseleydi. İşçileri biraraya getirmenin önüne hiçbir gündem geçemiyordu. Bu nedenle Siyonist Jason'la, Edward Said'le tanıştığım gün uyuyamayan ben, bir kez bile İsrail Filistin meselesini sendikanın gündemine taşımayı düşünmedik.

İsrail'in kuruluş gününde, Jason caddenin bir tarafında "Umudum İsrail" yazısını, ben de "Katil İsrail" pankartını taşırken, yakamızda aynı UAW rozetini taşıyorduk. Mahcup da olsa o gün bile selamlaştıysak, örgütümüzün sağlamlığı sayesinde. Sendika budur.

Yıllar sonra Girit'de bir sinagogda Jason, sendikayı beraber örgütlediğimiz Marianni ile evlendi. Yanlarındaydım. Jason'ın seçtiği haham, "Yahudilerin bir huyu vardır, en güzel günlerinde en sıkıntılı insanları anımsarlar" dedi nikahı kıyarken ve devam etti, "biz de bu iki gencin düğününde hayatlarını kararttığımız Filistinlileri anımsamalıyız."

Örgütlenmenin merkezinde 10 kişilik bir asistan grubu, ve UAW sendikacılar vardı. Birbirimize güven sağladıktan ve gerçekten bu örgütlenmeye inandığımızı hissettikten sonra hummalı bir çalışma başlattık. Öncelikle işçileri tanımlanabilir gruplara ayırdık. Her birinin kullandığı dili belirledik ve o dilin içerisinde taleplerimizi ve yapılması gerekenleri yeniden tanımladık.

Yanlış anlaşılmasın, dille söylemi kastediyorum. İngilizce konuşurduk. Ama siyah kadınların dili, beyaz erkeklerden farklı; Latin Amerikalıların dili, Avrupalılardan farklıydı. Örneğin Avrupalılarda iktisadi sıkıntılar daha az motive edici etken olurken, siyah kadınlarda bu çok daha önemli hale geliyordu. Avrupalı iktidar, siyah Amerikalı kadın ise maaş istiyordu. Bu nedenle işçi kimliğinin bir araya getirdiği motivasyon

zenginliğini ve esnekliğini boğmayan bir dil geliştirdik. Hop diye olmadı. Haftalarca araştırma yaptık. Canımız çıktı.

Daha sonra sendika karşıtı söylemlerin bir haritasını çıkardık. Kimisi “ben işçi değilim” diyordu, kimisi “daha önce sendikacılık yapana kıl olduğu” için uzak duruyordu. Kimisi Amerikalı örgütçülere güvenmiyor, kimisi yabancıların bu işlerle uğraşmasından rahatsız oluyordu. Ama hepsi işçiydi, hepsi ikna olmaya hazırdı.

Kafa kola almaktan bahsetmiyorum, açık bir tartışmadan bahsediyorum. En zor örgütlenenler, en çok okuyanlardı. Yıllar sonra hata yaptığını kabul eden bir tarihçi arkadaş, “sendikalizmin devrimci ruhu yok ettiği için aslen sağ bir örgütlenmenin önünü açtığını” düşündü ve çalıştığı tüm bölümü bize düşman etti. Sonradan öğrendik, bizim grupta ona bakmayan bir oğlana aşıkmiş... İnad edip oradan üç beş kişi örgütlemeye çalışmaktansa, “canınız cehenneme” dedik. Minik bir bölüm oldukları için onları kendi hallerine bıraktık. Ne zaman duracağımızı da öğrenmiştik.

Yazı da uzadı, durmalı. Arkası haftaya.